

G A Z E T T A

DE TRANSILVANIA.

ANUL

(CU PRANA LTA BOIE).

AL VI-LEA

N° 57.

Brashov, 19. Julie.

1843.

Прецла „Газетей де Трансилванія“ ши а „Фоией пентр 8 минте, инимз ши литературез“, ан 156 коале есте пе 8н ан 8 флорини аринт ан афарз, iar ан Брашов 7 флорини арц, iar пе 8н семестрз пе жмзтате. Пренмерация се фаче ла к. к. поще ши ла дд. кореспонденциї ношрїї. Пентр 8 пблїкзциї се пазтїк 3 кри арц. де ранд.

Трансилванія.

м. Брашов. Ексаминеле андале, ка песте тоат ан патре ла шкоалеле амперзтїцї, аша ши ан нова џимнасиџ азтїнеск де аїчї, каре етз сзпт дїрекция ши „ангрїжїреа“ домнлвї алам ши декан Антонїе Ковач де Фелфалз, реинненсрз ан септзмзна дїн 8рмз а лвї 18їе к. н., адекз Марци ан 25. ши се континсрз доз зїе. Кз арїтсала авем а не тема, кз де неам анска сз лвдззм аспз кз вїнцз мареле спорїз че фаче тїнерїмеа школастїкз ан инстїтсала ачесте, ам интра ан пренс де партизанї. Децї ан лок де а поменї аншїне мзлтере грештзцї, кз каре се лвптз дїрекция сав маї вїне зїкнз џенероса антемеїторїс де шасе анї анкоаче; ан лок де а рефлекта, кз професорїї ачестї џимнасиџ пзнз акзм нз маї дої, цїнд фїшкаре кзте доз класрї дїн челе патрз, пе лзнгз че кз о рарз пвнтсалаїтате патрїк ан тоатз зїоа 8нл кзте патрз чевсрї антрапї ан мїжлоквла анвзченїдор, апої ка кз атзт маї вїне сз мзлцзмерекз, требзїнцеле спїрїтвале а школарїдор, кзм ши ащептарга пзрїнцилор, маї жзртфеск пентр 8 тїнерїме ши дїн чевсрїеле лор челе слободє: ан лок де ачестеа провозкм де марторз мзлцзмереа ши дзачеа мзнгзїере а пблїквласї ши а пзрїнцилор, пе каре о сїмцїрз ши асздатз ан ексаминеле пблїче; iar чел маї сїср семн де амплїнїтасї кїемаре а нз мїтсавї џимнасиџ сз л кз вноацїм ан пблїка лавзз ши анкзржаре че лї фзкз вкселенция Са Д. епїскоп Нїколае Ковач де Тсшнад ка дїректор прїмарїс а тс тс лор шкоалелор дїн патрїе кз прїлежсала вїзїтзциї сале дїн прїмзвара трекутз, кзнд iarш порснчїнд а се фаче 8н ексамен, рз масе атзт де мзлцзмїт кз мзсрїеле дїрекцияї ши кз методсала че се пззїе ан прелекцияї, анкзт пе лзнгз алте сзвенїре че лзсз

ч. дїрекцияї ши длор професорї Іакоб Марошан ши Андрїс Марошан, лшї дескоперї дорїнца, де а ведеа џїмнасиџ антемеїат ан прївїнца фїнанциалз ши а нз мзрвласї професорї лор, ка орї каре алтсала дїн челе векї. Жої ан 27. школарїї продсрз ши о оперз „Іосїф ши фрацїї лвї“ (немцїше, композиция лвї Mehul; оршестра де сзвденцї) ан сала театрвласї де аїчї, ла каре пе лзнгз пзрїнциї ера кїемацї о мзлцїме де прївїторї алешї. Пе тоцї лї пзге ла мїраре атзт сїлїнца челор, карїї лв прегзтїт пе тїнерїме, кзт ши дестоїнїчїа ачестеїа, де а продсче о екзатз, каре ла орї че соцїетате фїлармонїкз ар да де лзкрз. Ла сфжршїтсала оперїї кзм ши ан декврс аплавсрїеле се репета фолрте дїс. Кзм нз? А ведеа грешала 8нлї патрїарх вн ка Іакоб, де ашї 18кї 8н фїїс маї мзлат ка пе чейлацї; а вноацїе прїа трїстеле 8рмзрї але пїсмзїреї фззцїцї; а зврї песте тоатз вїаца чеа прїгонїтз а лвї Іосїф, кзм мзна проведїнцїї ла сканз дїн прїмеждїї ши а аналцз; а лззї пе 8н татз преа екзрзн влзсзтз мзндшї фїї; ансфжршїт а ведеа пе Іосїф чел норочїт, кз се пзне мїжлочїторїс антре татз ши антре фрацїї, лї ампакз, лї лартз ши ле казтз ферїнїреа, тоате ачестеа репресентате де прнчї ши тїнерї де 10 пзнз ан 17. анї требзєа сз факз о імурсїе некзсзтз. Сз нз зїтзм, кз џїмнасиџаре ши 8н професор де кзнтзрї. Се лзде кз пе ансала вїїторїс ва маї вени 8н професор. —

— Маїсататеа Са к. к. прїн прїаналтсала сзс декрет дїн 18. 18нїе а. к. вїневої а нз мї пе графсала Нїколае Тороцкаї де фїшпан (окзрмзїторїс прїмарїс) ан лзцїтсала комїтат ал Тсрзїї дїн Трансилванїа.

Унгарїа.

Пожон. Дїетал. Кзпрїнесала адресїї, а-

дѣкъ ал рѣспублѣкѣ, не каре л'аѣ фѣкѣт касѣ депѣтацилор ла вѣвѣнтѣла де трон, не еѣте кѣноскѣт де маї наїнте; шїм шї атѣта, кѣ ачелаш с'аѣ фост трїмїс ла табла магнацілор спре маї де апроапе черчетаре. Ачѣа таблѣ дѣпѣз о скѣртѣ дѣсватере прїмї зїса адресѣ кѣ преа пѣцінѣ скїмѣаре ан ѣнеае кѣвїнте. Антѣмпларѣа ачѣаста, ка ѣна че доведї, кѣ а сѣтѣ д а тѣ амѣеле касѣ аѣ ачелашї интересе шї ачелешї дорїнѣ, прїчїнѣ мѣлатѣ вѣкѣрїѣ ла касѣ депѣтацилор. Адреса се печѣташї спре а се трїмїте ла А. Са Маїѣстате. — Да 12. 1841е ан табла магнацілор ѣн граф адѣсе ла дѣсватере проїектѣла де а регѣла четѣціле шї проїектѣла чел преа интересант. де а шерѣе авїтїчїтатеа, адекѣ де а шерѣе ачѣа лїѣе а ѣнгарїѣ (шї ан Трансїлванїа е тот аша), прїн карѣа се опреше, кановїлімеа цѣрїї нїчї одатѣ сѣ нѣшї поатѣ антѣрѣїна мошїїле салѣ прїн вѣнѣаре пе вѣчїе. Фїїндѣкъ касѣ депѣтацилор сѣтѣ сѣ нѣмїаскѣ комїсіѣ шї ан касѣа ачѣаста дїн ѣрмѣ, карѣа сѣ прѣгѣтїаскѣ ѣн операт анлеснїторїѣ де дѣсватерї, графѣла черѣ, ка ачѣа комїсіѣ сѣ фїѣ местекатѣ, нѣмїндѣсе мѣдѣларї шї дїн табла магнацілор. Маѣерїа ачѣаста пре кѣт еѣте де тѣїтоаре ан вїаца констїтѣціоналѣ а ѣнгарїѣ, прадѣсе шї асѣтѣдатѣ дїспѣте вїї, карѣ се апропїа де персоналітѣці, пѣнѣ че А. Са к. к. палатїнѣла ка прѣсїдент, шїѣ іарѣш сѣ компѣїе дѣхѣрїле. ѣнїї зїчѣа, кѣ дїн амѣеле касѣ нѣмаї касѣ депѣтацилор арѣ дрѣптѣла де а ан чѣпе сѣ пропѣїе шерѣереа, реформареа, саѣ нѣа фачере а вѣрѣнѣї лѣцї, іар касѣ магнацілор ар фї кїематѣ ашї да нѣмаї пѣрѣреа саѣ опрїреа асѣпра челор прѣлѣкратѣ де касѣ депѣтацилор цѣрїї, прїн ѣрмаре нѣ і с'ар кѣвенї а се мѣстека ла чѣле анчѣпѣте де кѣтрѣ депѣтаци; алїїї іарѣш адѣсерѣ пїлдеае анїлор трѣкѣці (анѣме 1825 шї 1840), кѣна знѣкъ се фѣкѣрѣ маї мѣлатѣ комїсії местекате, ѣра іарѣшї. кѣрора нѣ ле пѣса, дакъ се ва шї пропѣїе а се фаче комїсії местекате, пѣнѣрѣ кѣ атѣрнѣ дѣла воїнца депѣтацилор а прїмї саѣ а рефѣзѣ амѣїереа магнацілор, шї анѣкъ нѣнѣмаї дѣла воїнца лор, чї маї вѣртос дѣла чѣеа а трїмїцѣторїлор; пѣнѣрѣ-кѣ вїне шїм, кѣмѣкъ ан ѣнгарїа (кѣм шї ан Трансїлванїа) депѣтациї тѣѣтѣрор цїнѣтѣрїлор шї а орашѣлор нѣ пот лѣкра ан дїѣгѣ фѣрѣ інѣтрѣкѣїе формалѣ датѣ дѣла аї лор алѣгѣторї. Аѣтѣфѣлїѣ дѣсватерїле се антїнѣсерѣ шї пе зїоа ѣрмѣтоаре, кѣна апої се прїмї проїектѣла графѣлѣшї.

Дїн прїчїна дѣреѣерїлор че се фак ан салѣле де адѣнаре, адѣнѣрїле дїѣтале аѣ анчѣтат пѣнѣ ла 1. Аѣгѣст, адекѣ пе дѣз се пѣтѣмѣнї, ан карѣ вѣрїе дѣосѣвїтеле комїсії вор фаче трѣвїнчѣоселе прѣгѣтїрї.

Цара ромѣнеаскѣ.

Вѣкѣрѣцї. (ѣрмаре шї капѣт.) М. С. порнїнд дїн колеѣїѣ с'а дѣс а вїзїта касарма. Да ѣ чѣасѣрї шї жѣмѣтате вѣч. С. Д. спѣтарѣла, кѣ алїї офїцерї, мемѣрїї ѣфорїѣї, А. Д. профѣсорїї шї школарїї А. Занѣ, К. Арїчѣскѣ, Гр. Перѣц, Раковїчѣанѣла шї Стїклѣанѣла ѣраѣ ла палат. Апропїїндѣсе вѣрїеа месѣї, М. С. а ѣшїт ан салон шї прїїмїнд анкїнѣчїнїле чѣлор де фаѣц, дѣскїсе ворѣа кѣ а чїтїт дїн поѣсіїле Длѣшї Кесар Болѣак, дїн карѣ іа пѣлѣкѣт „корабїа“ шї алѣе кѣтѣва. Анѣтр'ачѣстѣа се дѣскїсе ворѣа шї дѣспре поѣсіїле чѣле де кѣрѣнд ѣшїте алѣ Длѣшї К. Росѣтї. Вѣсте ѣн жѣнѣ де талент, зїсе М. С., кѣ чѣ се окѣпѣ акѣм?

— Се прѣпарѣ, рѣспублѣсерѣ, а порнї ан вѣрора.

— Чѣ сѣ факѣ?

— Сѣ анвїѣе.

— Браво! Арѣ мїжлоачѣ?

— Нѣ преа мѣлатѣ.

— Зїчѣцїї сѣ вїе ла мїне; воїѣ сѣшї ам кѣношїнѣа. — Ам аѣзїт кѣ анѣре скрїїторїї сѣкрѣтарїатѣлѣшї се маї афлѣ ѣн жѣнѣ*) че арѣ мѣлатѣ дїспѣціѣ ла поѣсіѣ шї ам зїс сѣ мїа факѣ кѣноскѣт. Кѣ вѣрїе вом авѣа маї мѣлїї поѣцї дѣкѣт прѣсаторї. Карѣ еѣте прїчїна, Домнѣле Вїадеѣ?

— Поатѣ ачѣеа, Мѣрїа Та, карѣ а фост ла тоатѣ анчѣпѣтѣрїле лїѣратѣрѣлор націлор.

— Маї еѣте шї алѣа. Поатѣ ѣнде сѣнѣтем фѣартѣ апроапе де Італїенї, шї аї дрѣптатѣ дѣмнѣата, сѣ те окѣпї а да о алѣтѣ дїрѣкѣїе лїмѣї, карѣ сокѣтѣск кѣ еѣте маї дрѣапѣтѣ. Аї дрѣптатѣ а зїчѣ сѣ се амѣрѣцїшѣзѣ лїмѣа італїанѣ.

— Дака Мѣрїа Та, трѣкѣ сѣ адѣптѣзм нїѣе лїмѣї де модеа, пе лѣнѣгѣ класїчѣлѣ ѣлѣнїка шї латїна, італїана нѣнѣмаї пѣнѣрѣ асѣмѣнарѣа чѣа марѣ че арѣ кѣ лїмѣа ноастрѣ, чї шї пѣнѣрѣ марѣле капѣте д' оперѣ че се афлѣ анѣр'ѣнѣса, трѣкѣ а о амѣрѣцїшѣа спре фала ноастрѣ. Лїмѣа франѣѣзѣ арѣ кѣ адеѣвѣрат, о бїблїотѣкѣ фѣартѣ нѣмерѣосѣ, еѣте знѣз сѣракѣ шї нѣ се поатѣ амѣѣца кѣ дѣсѣѣршїре дѣла сїне фѣрѣ ажѣторѣла алѣтор лїмѣї, пе лѣнѣгѣ ачѣстѣа де вом чїта тоцї поѣцїї чѣї марї аї Франѣїї, нѣмаї ла ѣн сїнгѣр нѣме італїан се анкїнѣ вѣнерациа атѣтор вѣасѣрї: ѣн Данѣте прѣнѣнѣе чїнѣва, ѣн Пѣтрарка, ѣн Арїосто, ѣн Тасо, шї е дѣстѣла ка сѣ анѣѣцїшѣзѣ нїѣе грандїоаѣе колосѣ а ле лїѣратѣрѣї. Дѣла франѣѣзїї трѣкѣ сѣ адѣнѣе чїнѣва ла ѣн лок фѣкѣла шї імаѣїнациа

*) Болїнѣїнѣанѣла.

дела Москва принца Голіцин, прикѣм ші чла дела Бесарагіа контеле Коронцов се дѣк пе тимп маї анделѣнгат ан афарз. Ан ліпса лор ва фі гѣкертатъ Москва де генералѣ Чербаты ші Бесарагіа де генералѣ Федоров.

СВРБИЯ. Београд, 27. Іѣніе. Ансфршіт не ампртзшѣше ші ѣн корреспондент аа жѣрналѣѣ ѣніе. де Іѣге. реалѣцереа принца-лѣї де Сербіа Александрѣ Георгіевіч ан кѣмпна Топчідереї ла 27. Іѣніе. Корреспондентѣ не ансамнз, кѣ баронѣ Ливен, дѣспре каре шім, кѣ аѣ фост комісаріѣ дін партиа Рѣсіеї, ш'аѣ кѣшпгат прін калкѣлаата Са ангз-дѣре о попѣларітате ла попорѣ Сербіеї, дѣспре каре абїа не пѣтем фаче вр'о анкпшере. Рѣсіа, кареа аѣ протестат ан контра алѣцереї револѣціонаре дін Септемврие, Рѣсіа, де кареа се зїчеа одатз, кѣ нѣ воїѣше нічї антр'ѣн кпн пе Александрѣ, ші се ведеа а прїгонї пе капетеле револѣціонаре Іѣчїч ші Петроніевіч, сіліндѣсе аї траѣе ла дїванѣ дін Стамбул, ѣнде сѣ'шї ѣа рѣсплата пентрѣ тѣрѣврѣрї: ачеа Рѣсіе сѣ трїмїтз комісаріѣ ампртзтеск, каре сѣ деа мѣна кѣ партиа прїгонїтз, сѣ ангз-дѣре, ка Іѣчїч ші Петроніевіч нѣнѣмаї сѣ нѣ іасе дін царз, чї сѣ стеа анкѣ ан фрѣнтеа ошїреї націонале! Тоате ачестеа, де кѣмба нѣ сѣнт темїѣла ѣнеї нѣз оперѣції, аѣ анѣфлат Сербілор респект аѣспра Рѣсіеї. Кѣ ѣн кѣвѣнт тактіка ші ппшїреа пѣлѣсѣлѣї, че лѣаѣ шїѣт ѣсекѣта Ливен кѣ атзта акѣратѣцз орї дела сіне, орї амѣѣрат інѣтрѣкціїлор сале, аѣ рѣстаѣрат несмїнтїт інѣфлїнѣа Рѣсіеї ан Сербіа асфел, анкѣт кѣшпгѣла аѣ дѣплїкат сѣма, че шїо фѣкѣсе негѣсторїѣла дѣшент.

(Жѣрн. де Іѣге. Нр. 190.)

Тот дін прїчина ачестеа Тѣрчїї ан Константінопол се сімт фоарте опѣрїці, дїванѣла ансѣш нѣ се пѣтеа мїнѣна дѣстѣла четїнда рапортѣрїле лѣї Хафїс паша дін Београд, ші вѣзѣнд кѣ поарта пердѣ інѣфлїнѣа ан Сербіа.

СПАНІЯ. Револѣціа се анчїнѣе шї маї мѣлат. Апропѣ де Барчелона кѣрсе сѣнѣе. Тѣкертѣла францозеск ѣ трас ан прѣнѣе, кѣ ан фаворѣла Хрїстїнїї (мама реїнеї Ісабелїї) ар нѣтрї револѣціа ан Спанїа. Ла Парїс се фак проїекте де амѣрїта кѣт маї кѣрѣнд пе Ісабела, спре а опрї вѣрсарѣа де сѣнѣе. ѣнї борбеск пентрѣ ѣн фїѣс а лѣї Іѣдовїк Фїліп, алїції іарѣш пентрѣ ѣн прїнѣ немѣцеск, каре сѣ кѣшпѣе мѣна тїнерїї реїне.

ФРАНЦІЯ. Парїс, 9. Іѣліе. ѣнѣла дін чѣї маї рѣнѣмїці дофторї дін Парїс, пѣвлїкѣ дѣ кѣрѣнд о брѣшѣрѣ, кареа кѣспрїнде ѣн фїлїѣс де пророчїе полїтїкѣ пентрѣ а. 1943, адїкѣ песте 100 анї. Ва прѣведе кѣмплїтеле скїм-ѣзрї; прѣзїче стїнѣереа тоталѣ а ѣнор мо-

нархїї, дар Франца о фачетаре шї маре; пѣмѣнтѣла кѣспрїт кѣ арѣмѣрї де фѣр, дѣсе кїар шї прїн мѣнїці спарѣї ш. а. Чїтїці брѣшѣра. —

ХАРТА ТРАНСИЛВАНИИ.

(Дела Редакціе.)

Ла Нрѣла 39 шї 40 аї ачестеї Газете а-рѣтасертѣм пе ларт планѣла ѣнеї харте а патрїеї, кѣм шї кондїціїле сѣвекрїерїї ла ачѣеш. О хартз ѣеогрфїкѣ есте ѣн прѣа ѣн по-вѣцїторїѣ школарїѣлѣї, історїкѣлѣї, солдатѣлѣї, негѣсторїѣлѣї, скѣрт, тѣтѣлор ачелора, карїї се кѣспрїнд кѣ шїнѣеле ѣеогрфїче, історїче, анкѣ шї історїко-натѣрале. О хартз а патрїеї чїне нѣ о арѣ, сѣ грѣвїаѣкѣс а шїо кѣшпга, ка сѣ нѣ фїе жѣдекат, кѣ нѣї пасѣ де кѣноаѣшереа патрїеї сале. Дднїї профѣсорї дін Сегїшоара провокарѣ шї пе четїторїї ношрїї а се сѣвекрїе ла харта Трансїлванїеї че ва ѣшї ла дїпсіа ан 4 фолїантѣрї кѣ прѣц нѣмаї де 1 фїорїн арѣнт ан трї лїмеї. Ної Ромѣнїї ам дѣшпента о неплѣкѣтз опїніе де патриотїсм ан окїї алтора, дакѣ н'ам алерга пѣнѣ маї есте врѣме де сѣвекрїціе, спре а не прѣнѣмера ла сѣс арѣтата хартз.

Редакціа Газетеї анкѣ прїмѣше сѣвекрїціїле шї рѣспѣнде ла тоатз антѣмпларїа де прѣцѣрїле че ва прїмї.

АНЦИНЦАРЕ.

Ан 13. Іѣгѣст а. к. дѣнѣз прѣнѣз се бор да ан арѣндз прїн лїчїтацие дела 1. Ноемврие а. к. пе трї анї ѣрмѣтоареле морї:

1) Челе доз морї дела Тѣркіш, че се цїнѣ де доменїѣла четѣції, фїекарѣ кѣте кѣ о пѣатрѣ шї кѣ о моарѣ де страїе.

2) Моара дела Бачфалѣ пе валѣа Тїмїшѣ-лѣї кѣ патрѣ петрїї шї о моарѣ де страїе.

3) Моара Чѣрнатѣлѣї де пе валѣа Гѣрчїнѣ-лѣї дела Сатѣлаѣнѣ кѣ 2 петрїї.

Дорїторїї анѣстраѣї кѣ кѣлѣціа трѣѣвїн-чїоасѣ сѣ се афле ан нѣмїта зї ла кѣрїа доміналѣз дела Тѣркіш, ѣнде сѣ ва фаче лїчї-тациа. Брашов, ан 19. Іѣліе 1843.

Матѣї Дасѣзла,
сенатор шї инспектор.

Кѣрѣла Хѣртїїлор.

Вїена 14. Іѣліе кѣ прѣцѣла де мїжлок:
Оклїгѣціїле статѣлѣї кѣ 5 процент ан м. к. 111 1/2
іарѣш, кѣ 4 процент ан м. к. 101
іарѣш, кѣ 3 процент ан м. к. — —
Ампрѣмѣтѣла дін а. 1834 а 500 ф. м. к. — —
іарѣш, дін а. 1839 а 250 ф. м. к. — —
іарѣш, дін а. 1839 а 50 ф. м. к. — —